

▲ Майбутні камійонські фольклористи.

«Вородай» з Великого Липника, «Кечера» з Якуб'ян, «Порачан» з Порача і чоловічі співацькі групи – «Барвінок» з Камійонки та «Кечера» з Якуб'ян. За рішенням журі (Яна Любимова, Вафоломій Сотак, Віктор Гащак) з дитячих колективів перше місце зайняла дитяча співацька група «Словіночка» (Словінки), друге – дитяча співацька група «Гавранчата» (Лютини), з колективів дорослих: перші місця зайняли – чоловіча співацька група «Барвінок» (Камійонка) та жіноча співацька група «Порачан» (Порач), друге

▲ Чоловіча співацька група «Кечера» з Якуб'ян – лауреат 31 конкурсного огляду співацьких груп.

Лісною оповита Камійонка (Відбувся 54 Фестиваль фольклору русинів-українців Словаччини)

Безхмарні теплі весняні дні 1 і 2 червня 2019 р. сприяли гладкому ходу 54 Фестивалю фольклору русинів-українців Словаччини в Камійонці. Зійшлися сюди фольклористи, члени самодіяльних фольклорних ансамблів і груп, співаки, музиканти і танцюристи з різних куточків Пряшівського краю, головним чином з русько-українських сіл, де ще до нашого дня живуть фольклорні традиції. Завітали сюди також гості – ансамблі з Польщі та України.

Фестивальна програма розпочалась в природному амфітеатрі над селом в теплий суботній підвечір 1 червня і кульмінувала за майже безхмарної погоди заключною програмою «Барвіноква Камійонка» в неділю, 2 червня.

ний ансамбль «Долина Попраду» з прикордонного села Північної (Польща), улюблене серед любителів народної пісні тріо співаків «Лабірські бетяре» – брати Петро і Денис Зяткові та Роланд Губа з Меджилабірців та самодіяльний народний ансамбль пісні і танцю «Лісоруб» з Великого Бичкова Рахівського району Закарпатської області України під керівництвом Володимира Шепети. Ансамбль щедрих пригорощами черпає з глибокої народної студенки. Ансамбль презентував себе у Камійонці добре розробленими художніми композиціями. Гуцульський колорит у звичаях, пісенній і танцювальній культурі настільки виразний, що його помітили і в Словаччині, нерідко

– жіноча співацька група колективу «Карпатянин» (Пряшів), а третє – жіноча співацька група з Нижніх Репаш. Лауреатом стала чоловіча співацька група «Кечера» (Якуб'яни). Премію журі одержала жіноча співацька група «Вородай» (Великий Липник).

54 Фестиваль фольклору русинів-українців Словаччини кульмінував заключною програмою «Барвіноква Камійонка» (сценарій Ігор Крета, конференсьє Степан Гій) після церемонії покладання квітів до пам'ятника полеглим героям у Першій і Другій світовій війні та походом селом всіх учасників фестивалю. В урочистій промові під час відкриття програми в.о. голови Центральної ради СРУСР Павло Богдан сказав, що завдяки існуванню фольклорного фестивалю самодіяльні колективи Камійонки дістали нові крила у справі розвитку місцевої культури і презентації на різноманітній фольклорній мапі Словаччини.

В свою чергу, староста села Юрій Єдинак оцінив працю домашніх самодіяльних колективів і те, що кожен, хто виступав на фестивалній сцені на протязі довгих років, залишив у Камійонці частку свого серця, частку своєї любові на нашій народній культурі.

Серед офіційних гостей у фестивалі взяли участь державний секретар Міністерства оборони СР Маріан Салонь, голова Пряшівського самоврядного краю

▲ Виступає свідницька «Маковиця».

Мілан Маєрський, преднота Округового уряду в Старій Любовні Петро Сокол, голова Любовнянського регіонального об'єднання міст і сіл Любомир Решетар, приматор Старої Любовні Любош Томко, голова Регіональної ради СРУСР в Старій Любовні Анна Веньо, голова Регіональної ради в Бардієві Микола Деніс, директор Любовнянського музею – замку в Старій Любовні Далібор Микулик та ін.

Поруч з переможцями і учасниками 31-го конкурсного огляду ім. С. Вітнера у програмі «Барвіноква Камійонка» представили фольклорні колективи русинів-українців Східної Словаччини, серед них «Барвінок» і «Радість» (Камійонка), фольклорний колектив «Карпатянин», який працює при Центральній раді СРУСР (Пряшів), самодіяльний народний ансамбль пісні і танцю «Лісоруб» з Великого Бичкова Рахівського району Закарпатської області України, тріо «Лабірські

бетяре» (Меджилабірці), співаки із Збійного, словацький фольклорний колектив «Любовнян» (Стара Любовня). Стежку професіоналізму щоденною кропіткою працю хотів би видобути свідницький фольклорний ансамбль «Маковиця». Пісні, музика і танці, виконані цим колективом на завершення програми 54 Фестивалю фольклору русинів-українців Словаччини в Камійонці, викликали заслужене визнання у присутній публіці.

Завершенням фестивальної програми починається вже робота по підготовці ювілейного 55 Фестивалю фольклору русинів-українців Словаччини в наступному році, як на марго фольклорного свята сказав староста Камійонки Юрій Єдинак. Його слова підтвердив за Союз русинів-українців Словацької Республіки Павло Богдан.

Мирослав ІЛЮК.
Фото автора
та Ладислава Цупера.

▲ Відкриття заключної програми фестивалю. Виступають Павло Богдан та Юрій Єдинак.

На цей раз організатори – Союз русинів-українців СР і село Камійонка – суботню програму (драматурги Ігор Крета і Мартин Караш, конференсьє Моніка Шквара і Степан Гій) поділили на дві частини – «Вітайте в Камійонці» і «Гість до дому, Бог до дому». В першій з них виступили домашні колективи – «Барвінок», «Радість» і «Барвінок» та їх гості – співаки і фольклорні колективи з близької і далекої околиці – в тому числі з Великого Липника, Якуб'ян, Старої Любовні, а другу частину суботньої програми «Гість до дому, Бог до дому» організатори віддали гостям. В ній виступили фольклор-

його копіюють словацькі самодіяльники, змішують його з лемківським чи бойківським і вважають його виявом «русинського» фольклору.

Традиційно недільний дообідній час присвячений конкурсному огляду співацьких груп. У 31-му конкурсному огляді «Голосе, голосе», присвяченому пам'яті Степана Вітнера (сценарій Ігор Крета, конференсьє Степан Гій), виступили дитячі співацькі групи – «Гавранчата» з Лютини та «Словіночка» з Словінок, жіночі «Зорниця» з Гуменного, «Словінка» з Словінок, «Карпатянин» з Пряшева, з Нижніх Репаш, «Яворина» з Торисок,

НАША ПІСНЯ МАТЕРИНСЬКА

У всіх округах Пряшівського краю пройшли на днях регіональні конкурсні огляди народної пісні «Маковицька струна». За Свідницький округ огляд пройшов в Грабівчику.

Регіональний конкурсний огляд народних пісень «Маковицька струна» (за ліком 47-й) пройшов цього року 19 травня 2019 року в культурному домі села Грабівчик. Організатори – Регіо-

нальна рада СРУСР у Свиднику, Піддуклянський освітній осередок у Свиднику, СНМ – Музей української культури у Свиднику, громадські об'єднання «Країна», «Ямаро» і «Стропек» привітали 26 співаків в 25 номерах конкурсу.

Співаків з округів Свидник і Стропек оцінювало журі у складі: Івета Світок – голова журі, сценарист, режисер «Маковицької струни» в Бардієві і Пряшеві та Свята культури русинів-

українців у Свиднику, співачка народних пісень; Ганна Ванько – член СРУСР, доворічна декламаторка, модератор багатьох культурних програм та конкурсів та В'єра Кополовець – в минулому солістка ПУНА, солістка ФК «Стропковчани», лауреатка «Маковицької струни».

Ми дякуємо співакам, їхнім батькам та вчителям, що сприяли розвитку їх таланту, співакам вищої вікової категорії за те, що їх любов до пісні триває. Також подяка належить Піддуклянському освітньому осередку та громадським об'єднанням «Країна» і «Стропек» за призи конкурсантам і, не в останню чергу, старості села Грабівчик за надання гідних просторів та сердечне привітання учасників конкурсу.

Співаки, котрі увійшли в золоте пасмо, будуть презентувати наш регіон на центральному огляді «Маковицької струни» 29-го та 30-го листопада 2019 року у Бардієві та Пряшеві.

Людмила РАЖИНА,
Свидник.

На фонд газети «Нове життя»

Редакція «Нового життя» вдячна за моральну і матеріальну підтримку читачів і прихильників газети.

На фонд газети «Нове життя» пожертвував:

Михайло Калиняк, Братислава – 300 €

Пожертви на газету, на діяльність Словацько-українського культурного та інформаційного центру та Союзу русинів-українців СР можна надсилати на такий рахунок:

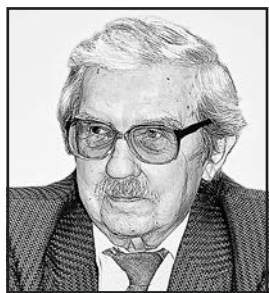
VÚB Prešov, číslo účtu: SK95 0200 0000 0000 0223 4572

Редакція.

Йосиф Збіглей

(13.3.1938 – 3.6.2019)

3 Михаловець до редакції надійшла смутна вістка: 3 червня 2019 року помер поет, лікар за професією Йосиф Збіглей.

Народився Йосиф Збіглей 13 березня 1938 р. у Стебнику Бардіївського округу. Середню освіту здобув у Бардіїві (1959), а вищу – на медичному факультеті Університету ім. П. Й. Шафарика у Кошицях (1962). Лікарем-отоларингологом працював у Михалівцях і частково Собранцях.

Своїм оригінальним поетичним словом здобув серця читачів. Саме у поезії він найкраще розкрив свою любов до рідного народу.

На його рахунок такі поетичні збірки: «Зелені неони» (1964), «Вікна без ніжності» (1969), «Космічні відлуння» (1980), «Закрути» (1983), «Lep z lásky k človeku» (1984), «Так, неспокій» (1986), «Обережно, сні!» (1987), «Вирівнювання кривої» (1994), «Літографія» (2000), «Сум над пагорбами» (2000), «Малювання на небо» (2001), «Stratený návrat» (2002), «Пристань чужинців» (2003), «Перехресний допит» (2005), «Черешневі ночі» (2007), «Синій вітер» (2009), «Восьмий день у тиждні» (2012), «Дикі тури в украденій країні» (2013), «Наодинці з пожовклим листям» (2017). Підсумком творчого шляху стала книжка: Йосиф Збіглей «Вибрані твори» (Ужгород, 2015). Кращі зразки його творчості вміщені в антології «Під синіми Бескидами» (Ужгород, 2006).

Друкувався у колективних збірках і антологіях «Молоді голоси» (1958), «Ластівка з Пряшівщини» (1960), «Восьмеро» (1963), «Розмова сторіч» (1965), «Srdce ako slnce» (1982), «Ráno pod Karpatami» (1983), «Весна рідного краю» (1986), «Карпатська замана» (1990), «Святість любові» (1994), «Sú také chvíle» (2002).

Останніми роками Йосиф Збіглей писав також малу прозу. В особі Йосифа Збіглея українська громадськість нашої країни втрачає одного з кращих представників української літератури Словаччини, поета, життєвий і творчий шлях якого був генетично зв'язаний з життям рідного народу.

Вічная йому пам'ять!

-мі-

РЕЗУЛЬТАТИ ЗМАГАННЯ З ХУДОЖНЬОГО ЧИТАННЯ ПОЕЗІЇ ТА ПРОЗИ

Перша категорія ПОЕЗІЯ

1. Наталія Кравчик, ОШ Шариське Ястраб'є
2. Габрієла Ковальчик, ОШ Орябина
3. Анастасія Дем'янюк, ЗШ ім.Т. Шевченка, Пряшів
Данило Фріці, ЗШ ім.Т. Шевченка, Пряшів

Перша категорія ПРОЗА

1. Олександра Петрик, ОШ Орябина
2. Клавдія Данко, ЗШ Убля
Ема Павлишин, ЗШ ім.Т. Шевченка, Пряшів
3. Клавдія Шенітко, ОШ Шариське Ястраб'є
Адама Пітер-Бучко, ЗШ ім.Т. Шевченка, Пряшів

Друга категорія ПОЕЗІЯ

1. Бібіана Гонтковська, ОШ Орябина
2. Марія Добранська, ЗШ ім.Т. Шевченка, Пряшів

Друга категорія ПРОЗА

1. Клавдія Шулик, ОШ Шариське Ястраб'є
2. Алексія Пітер-Бучко, ЗШ ім. Т. Шевченка, Пряшів
3. Данієл Гумулак, ОШ Орябина
Яна Кірна, ОШ по вул. Каменського, Михалівці

Третя категорія ПОЕЗІЯ

1. Симона Фолтан, ОШ Орябина
2. Софія Дерев'яник, ОШ Орябина
3. Браніслав Бандурич, ОШ Убля

Третя категорія ПРОЗА

1. Мартин Штефанік, ОШ Орябина
2. Олександра Масія, ОШ по вул. Коменського, Михалівці

Четверта категорія ПОЕЗІЯ

1. Алжбета Тирпак, ЗШ ім. Т. Шевченка, Пряшів
2. Юрій Русанюк, ЗШ ім. Т. Шевченка, Пряшів

Четверта категорія ПРОЗА

1. Данієла Данко, Середня медична школа, Михалівці
(Деякі місця не були призначені)

▲ Учні Орябинської ОШ з своєю вчителькою Жанеттою Штефанік.

20 – 21 травня 2019 року в Пряшеві відбувся 58 Фестиваль драми і художнього слова ім. О. Духновича. Урочисте відкриття фестивалю відбулось у вестибюлі гуртожитку ім. О. Духновича в Пряшеві, де встановлений бюст будителя. Учасників фестивалю, читців-декламаторів та вчителів української мови привітав виконуючий обов'язки голови Центральної ради СРУСР Павло Богдан.

Наша епоха – це вирішальна битва за серця і уми людей, за утвердження високої справедливості, добра і миру. Фестиваль

▲ Учні З'єднаної ОШ та Гімназії в Пряшеві – постійні учасники Фестивалю драми і художнього слова.

Внутрішній світ людини розкриває художнє слово

драми і художнього слова – це один з проявів заповзяті боротьби за існування, за збереження самобутності. Це переконливо усвідомлюють в Орябині, Шариському Ястраб'ї, Ублі, Ми-

▲ Під час змагання читців-декламаторів в Центрі української культури в Пряшеві.

халівцях, Пряшеві. Велика шкода, що на цьогорічному фестивалі не було чути читців-декламаторів зі Снини, Меджилабірців, Свидниччини, Бардіївщини чи інших регіонів, де колись гордо звучало українське слово чи українська пісня.

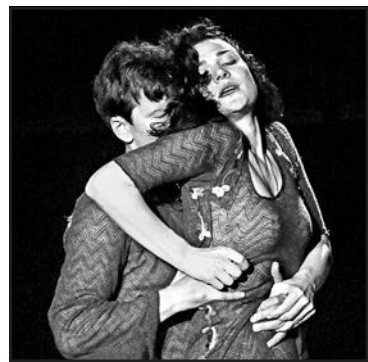
На Фестивалі драми і художнього слова, що відбувся в Цен-

▲ Учасники змагання з Ублі зі своєю вчителькою Марією Камозін.

трі української культури у Пряшеві та Театрі ім. Олександра Духновича, взяло участь 25 читців-декламаторів та драматичний колектив ОШ у Шариському Ястраб'ї Старолюбівнянського округу. Як гість учасників цьогорічного Фестивалю порадував своїм мистецтвом Житомирський академічний український музично-драматичний театр імені Івана Кочерги.

В перший фестивальний день, 20 травня ц.р., відбувся конкурс читців-декламаторів у третій та четвертій категоріях. Учасників змагання та їх керівників привітав Павло Богдан. Висловив щире подяку вчителькам й декламаторам за їхню любов до укра-

▲ Сцена з вистави Житомирського театру «Украдене щастя».

їнського красномислення, підкреслив велике значення Фестивалю у житті русько-українського населення Пряшівщини. Крім іншого, привітав представників Спілки українських

«Украдене щастя» – одна з найкращих і найвідоміших п'єс Івана Франка. Класика української драматургії, яка не втратила своєї актуальності і в наш час (режисер – заслужений діяч мистецтв Наталія Тімошкіна). Бездоганно виконала роль Анни провідна актриса театру Марина Іваненко, а роль Миколи – Сергій Артеменко. Сценічне слово, музика і танець держали глядача в напрузі від початку до кінця.

Це стосується і дальшої вистави. І на цей раз повний зал Театру Олександра Духновича був заповнений. Глядачі зі затаєним подихом слідували розвиток подій навколо Мухи-Цокотухи з казки-карнавалу К. Чуковського «Муха-Цокотуха».

Відкриття для нас Житомирського театру – це несподіванка. Театр розпочав свою роботу у 1944 році. На протязі свого існування інсценував, крім іншого, такі п'єси, як «Зачарований вітряк» М. Стельмаха, «Камінний господар» чи «Лісова пісня» Лесі Українки, «Ярослав Мудрий» Івана Кочерги, «Весілля Фігаро» Бомарше, «Моя чарівна леді» Бернарда Шоу, «Мазепа» Богдана Лепкого та десятки інших творів домашньої та світової драматургії.

Від глядачів Пряшева глибокий всім уклін за приємно прожиті хвилини з митцями Житомирського театру.

58 Фестиваль драми і художнього слова за нами. Напевно, вже тепер слід готуватися до 60-го, щоб достойно згадати початки у Снині, продовження в Меджилабірцях, а сьогодні – у Пряшеві. Цього заслуговують всі

▲ Увагу найменших фестивальних глядачів викликала казка-карнавал «Муха-Цокотуха».

ті, що торували шлях фестивалю. До підготовки закликаємо особливо регіональні ради СРУСР у Пряшеві, Кошицях, Свиднику, Старій Любовні, Бардіїві, Гуменному чи Снині. Зробіть усе, щоб вже наступний (59), а особливо ювілейний 60-ий Фестиваль показав наше думання, відкрив наші серця і націлів русько-українську громаду до кращих перспектив. Хоч школи майже зникли, але народний дух живе. Бо, як сказав український дисидент з Львівщини М. Маринюк – «ОДУЖАТИ МОЖЕ ЛИШЕ ТОЙ, ХТО ОДУЖАТИ ХОЧЕ!»

Юрій ДАЦКО.

ПЛАКАТИ СВИДНИЦЬКОГО СВЯТА В РЕТРОСПЕКТИВІ

Увазі читачів пропонуємо декотрі плакати свидницького Свята в ретроспективі. Виражаємо вдячність СНМ – Музею української культури, заступникові директора Ладиславові Пушкару за підготовку добірки плакатів.
Редакція.

Саме виступи цих колективів розіграли серця десяткам і сотням літніх хлопів і жінок настільки, що старі діди з Рівного, Ястраб'я, Збудської Білої, Старики, жінки Куримки, Кечовець та десяток інших сіл не соромились виступити на всенародних святах нашої пісні у Меджилабірцях та Свиднику.

Художня самодіяльність по наших селах розвивалась у двох

Без народної творчості і традицій не було б сучасності (4)

напрямах – гуртки шкільні і гуртки дорослих. Шкільні гуртки в силу сприятливіших організаційних умов (діти навчаються в одній школі, організованість у навчальному процесі переходить також у працю з гуртками) добились зна-

чних успіхів як з кількісного, так і з якісного боку. Найпоширенішим видом художньої самодіяльності був хорівий спів, як найдоступніший вид мистецтва. Шкільні хори співали народні пісні свого краю, пісні українські, російські, словацькі, польські – на один або два голоси, лише декотрі хори бралися до складніших художніх обробок пісень. Прості народні пісні дуже часто пов'язані з на-

лиці, про його працю кілька разів писала місцева українська преса. У його репертуарі, між іншим, знайдемо 3-голосні пісні, як «Стоїть верба», «Там, де стремисті Карпати», «Я нещасний в чужім краю», «Вечірня пісня». Крім хору у Малому Липнику у 1948-49 рр., працював ще дитячий балалаечний оркестр, яким керував Й. Шестак.

Від визволення постійно пра-

гуртки дорослих орієнтувались в основному на жанри драматичні, не виключаючи, правда, й останніх видів художньої самодіяльності.

В селі Бенядиківці під керівництвом І. Ковальчука працював протягом трьох років драматичний гурток. У репертуарі гуртка були пісні: «Украдене щастя» І. Франка, «Безталанна» Карпенка-Карого, «Захотіла пана – втратила Івана». Виступи театрального гуртка, крім Бенядиківця, здійснились в Млинаривцях, Цавнику і Пряшеві. У 1961 році гурток одержав грамоту і медаль від ЦК КСУТ.

Дуже добре розпочав працювати співацько-танцювальний гурток у с. Блажов (керівник І. Мицай), але селяни у 1951 році переїхали у Генцівці і гурток перестав існувати.

Нову сторінку у діяльності гуртків НХС українського населення Східної Словаччини розпочинає створення КСУТ. До найвиразніших проявів діяльності колективів НХС належать щорічні Свята пісні і танцю у Свиднику, які по праву займають рівноцінне місце поруч з загальнодержавними святами – Стражничею та Виходною.

Народна художня самодіяльність українського населення Чехословаччини зазнала за роки від визволення такого небувалого розвитку, що сама по собі вимагала нових форм праці. Пов'язана з загальним розвитком матеріального та особливо культурного життя вільного від утиску

(Продовження на 4 стор.)

СВИДНИК 2019 65 СВЯТО КУЛЬТУРИ РУСИНІВ-УКРАЇНЦІВ СЛОВАЧЧИНИ ПРОГРАМА

П'ЯТНИЦЯ 14 червня 2019 р.

09.00 – Малювання на асфальті – Пішохідна зона
10.00 – Зустріч з письменниками – Піддукланська бібліотека
13.00 – Відкриття виставки – СНМ – Музей української культури

Амфітеатр

14.00 – 16.00 – Дитяча програма СКАЛКИ
19.00 – Урочисте відкриття 65 Свята
19.15 – НА МУЗИКАХ

Площа перед амфітеатром

21.00 – Вільна забава

СУБОТА 15 червня 2019 р.

Скансен СНМ – Музей української культури

10.00 – Міжнародний пленер художників ВІЛЬНІ СТРОПКІВСЬКІ МИТЦІ
Фотовиставка ФЕСТИВАЛЬНИХ 65
15.00 – 18.00 – Програма несподіванок з МАРКОЮ МАЧОШКО

Амфітеатр

ВІТАННЯ 65 СВЯТУ

18.00 – Народний ансамбль пісні і танцю «СУЗІР'Я» (Ірпінь – Україна), Народна школа танцю «ПРОМЕНАД» (Миргород – Україна), Народний ансамбль КУД «ТАРАС ШЕВЧЕНКО» (Джурдьов – Сербія)
19.00 – ВЧОРА І СЬОГОДНІ

Площа перед амфітеатром

22.00 – Вільна забава – Жолтаковці

НЕДІЛЯ 16 червня 2019 р.

Скансен СНМ-МУК

09.00 – Свята літургія в дерев'яній церкві св. Параскеви з 18 століття
10.30 – Покладання вінків до пам'ятника чехословацьким воїнам на Дуклі
13.00 – Покладання вінків до пам'ятника полеглим героям у Свиднику

Амфітеатр

14.00 – Промови гостей
14.15 – ГАЛАПРОГРАМА
15.30 – Вітання закордонних колективів та гостей

▲ Учителі Старобілівнянського округу М. Невицький, І. Шутяк, Ст. Пшоварник, І Масиця, Ю. Котрадій, М. Дураник, Г. Млинарчик, та Ірина Млинарчик.

▲ Група співачок колективу «Сердечко».

▲ Учителів та учнів школи привітав Юрій Мушка.

Свято української вишиванки

У З'єднаній ОШ та Гімназії ім. Т. Шевченка з українською мовою навчання в Пряшеві 29 травня 2019 р. відбулося Свято української вишиванки. На свято прибув Посол України в Словацькій Республіці Юрій Мушка, який оцінив працю школи на ділянці навчання і виховання і те, що вчителі прищеплюють учням любов до української мови. В руки директора школи Ігоря Андрейчака посол вручив комплект українських книжок та подарунки.

У художній програмі виступили учні школи, шкільний колектив «Сердечко», а також діти пряшівського Дитсадка з українською мовою виховання.

У святі взяли участь почесний консул Укра-

▲ З нагоди свята в школу завітали гості.

їни в Словацькій Республіці Станіслав Обіцький, заступник голови Пряшівського самоврядного краю Мартин Якубов, представник Міністерства культури СР, координатор у справах найменш розвинутих округів Словацької Республіки Анна Палшова, завідувача відділеннями шкільництва, молоді і спорту Миського уряду в Пряшеві Ітка Семіанова, директорка Дитсадка з українською мовою навчання Любімира Грєгова та інші гості.

-мі-

▲ Після реконструкції в сумі 150 тис. євро створились набагато кращі умови для праці пряшівського Дитсадка з українською мовою навчання (вул. Сладковича). Вихованці дитсадка під керівництвом Ірини Беднарової виступили у програмі Свята української вишиванки

(Закінчення з 3 стор.)

населення, художня творчість народу стала виразником тих нових оптимістичних настроїв, які все частіше вселялися у наше життя.

Кількість гуртків НХС, а також їх рівень росли з року в рік. Крім шкільних гуртків та гуртків сільської молоді, починають виникати також сільські гуртки дорослих селян. Виявилась можливість і потреба організувати широкий всенародний огляд успіхів багатой народної художньої творчості українського населення.

Цю благородну мету реалізували Центральний комітет Культурної спілки українських трудящих та Відділ шкіл та культури Пряшівського крайового національного комітету. Вони прийняли постанову про щорічні огляди народної художньої самодіяльності українців Чехословаччини.

Підготовчий комітет першого Огляду пісні і танцю українського населення Чехословаччини розпочав свою роботу. Старання та відповідна праця працівників КСУТ, активістів, артистів УНТ та ПУНА, десятків учителів принесли свої плоди. На першому Святі у Меджилабірцях хотіло

Без народної творчості і традицій не було б сучасності (4)

виступити 152 гуртки, з того біля 80 таких, які виникли під час підготовки до Свята.

Обмеженість часу – всього два дні – дозволила залучити до програми лише 63 гуртки (19 танцювальних, 25 співацьких, 11 драматичних, решта музичних. На Святі виступили також два гостівські гуртки). Вже на першому огляді у Меджилабірцях виступило понад 1500 учасників художньої самодіяльності. Радісним був факт, що серед виступаючих на сцені було багато дорослих селян. Такими були гуртки с. Орябина, с. Вишня Писана, Вариховець тощо.

Всі гуртки усіх вікових категорій готувались до огляду дуже старанно. Проте найліпше підготувались та виступили співацько-танцювальний гурток гумєнської восьмирічної школи (керівник М. Гірка), співацько-танцювальний гурток дорослих з Лютини (керівник – Ст. Шафранко), співацький колектив сільської молоді с. Стацин (керівник – Ф. Дер-

няр), співацько-танцювальний колектив снинської 11-річної середньої школи та пряшівської педагогічної школи.

Репертуар гуртків в переважній мірі творили місцеві українські народні пісні й танці, не бракувало тут також пісень та частівок про сучасне життя.

Перший огляд пісні й танцю українського населення Чехословаччини, ця перша спроба всенародних оглядів нашої народної пісні й танцю, огляд скарбниці багатой народної культури вийшов надзвичайно успішно. Всі учасники огляду, а також усі присутні на Святі у Меджилабірцях відходили з нового природного амфітеатру приємно здивовані й задоволені.

Ідучи на фестиваль, ще можна було сумніватись в тому, чи цікавим вийде огляд тої простої народної пісні, яку ми досі співали лише на вечірках або у полі, де до її мелодії прислухувались хіба що пташки над головою.

Повертаючи з фестивалю, люди відчували гордість за красу та багатство своєї народної творчості.

Пам'ятаєте, пригадуєте? Скільки було сумнівів, запитань: чи буде цікаво вийти на сцену і співати танці, які аж досі танцювали по селах на музиках? А чи прийде хтось на таке Свято до Меджилаборець? Чи не будуть ганьбитися дорослі вийти на сцену «як циркусанти»?

У такій атмосфері та у великому піднесенні шкільна і сільська молодь, дорослі селяни, жерт-

Інвестиції для Гумєнного

Тривають робочі поїздки голови Пряшівського самоврядного краю до округів. За Старою Любовнею, Меджилабірцями і Свидником він відвідав округ Гумєнне.

Зустріч голови Пряшівського самоврядного краю (ПСК) Мілана Маєрського з представниками сіл, організації, що підпорядковані Пряшівському самоврядному краю (ПСК) та представниками бізнес-сектору відбулася 29.5. 2019 р. в Гумєнному.

«У всіх округах люди неспокоїні з станом доріг. Гумєнський округ не є винятком. Вже минулого року ми інвестували 489 тис. євро в розвиток інфраструктури в регіоні, цього року ми виділили вдвічі більше коштів. Більше 851 тисячі євро піде на дороги, ми також будемо інвестувати в машинну техніку 120 000 євро», – заявив Мілан Маєрський після зустрічі.

Цього року Пряшівський край також інвестує значні

кошти в другий етап реконструкції Вигорлатського музею в Гумєнному. З бюджету було виділено майже 188 тисяч євро.

Мілан Маєрський також оголосив про інвестиції в школи у своїй компетенції. «Цього року ми виділили загалом 834 тисячі євро для шкіл. Найбільшою інвестицією буде ізоляція зовнішньої обшивки і реконструкція освітлення в Гімназії ім. ген. Л. Свободи в Гумєнному. Край виділив для цієї мети майже 317 000 євро», – сказав Маєрський.

ПСК грошима підтримує також Готельну академію в Гумєнному (33 тис. євро), Середню фахову політехнічну школу в Гумєнному (46 тис. євро), Середню медичну школу в Гумєнному (237 тис. євро), Середню фахову технічну школу в Гумєнному (185 тис. євро) і Середню фахову школу торгівлі і послуг в Гумєнному (16 тис. євро).

Леа ГЕЛОВА,
ПСК, Пряшів.

венні учителі підготували Фестиваль пісні і танцю українського населення Чехословаччини – Перше свято пісні і танцю в Меджилабірцях.

Важко тепер назвати того, хто першим прийшов з думкою організувати таке свято, хто першим вдихнув ідею. Факт один, що

ша... Яка чудова була це картина! Коли почалась програма Свята, здавалось, що в побудованому спеціально для Свята амфітеатрі ніхто не дихав. Стільки краси, радості на одному місці ще ніхто не бачив! Щирі оплески розігнали останні сумніви, чи народна пісня і танець заслуговують такої пошани.

Існуючі гуртки НХС вже не перестали співати свої пісні, виступали з ними у близьких чи віддалених сусідніх селах, поширювали та вдосконалювали свій репертуар. Разом з тим, саме під впливом великого успіху першого свята пісні і танцю українського населення у Меджилабірцях виникають нові самодіяльні колективи як серед шкільної молоді, так і в наших селах.

23-24 червня 1956 р. відбулося друге Свято – у Свиднику. Заохочені і поспілені незвичайним успіхом фестивалю в Меджилабірцях, до Свидника, крім старих репертуарів, прийшли й нові колективи – з Нижнього Тварожця, Кружльова, Ременин, Гостовиць, Рокитова, Ольшавки, Бодружала, Кийова, Вислави, Орлова, Гавая, Шамбрана, Ковбасова, Ольки, Фрічки, Стотинця, Нижньої Яблінки, Ублі, Збудської Білої, Нижнього Комарника, Великого Сулина, Рівного, Руського, Бжан, Ястраб'я, Чертіжного – разом понад 80 гуртків, які виступали протягом двох днів у п'ятьох естрадах.

Знову новий амфітеатр, а в ньому – нова краса й радість. Зійшлися тисячі людей. Не лише з близької, але й з далекої околиці.

Репертуар гуртків на другому Святі був багатшим та різноманітнішим. Нові гуртки принесли нові пісні й танці.

В естраді піонерів виступило понад 20 колективів, переважно співацько-танцювальних, які демонстрували на сцені красу старовинних народних танців (карічка, веснянки, пастушій танець, шеметківська полька), тематичних танців (тертя льону) та дитячих сучасних ігор (гра з возиком).

«Народ співає», Пряшів, 1965.

▲ Перший професійний ансамбль пісні і танцю українського населення Чехословаччини.

«Чи можу я тепер відсторонено озирнутись на події давно минулих днів? Уявіть собі, так. Я, як і раніше, все пам'ятаю, лише того нестерпного болю, з яким я переживала трагічні події моєї юності, звісно ж, уже немає. Безперечно одне: час, може, й лікує, але ж пам'ять жива, і все залишається в серці. Крім того,

Любов на тлі історичних подій

є моральні зобов'язання перед пам'яттю батька, матері й усіх безвинно загиблих – не допустити забуття. На жаль, як з'ясувалося, моя улюблена тітонька Біруте, кузен Петерас та його дружина померли в Сибіру. Ця чужа, холодна земля стала їхнім останнім прихистком.

Найдовше заговувалась моя сердечна рана, завдана смертю любові Агнешики. Мене заспокоїло лише раптове осяяння: моя сестричка не вмерла, вона просто повернулася туди, звідки прийшла. Вона береже мене і часто сниться. Любов сильніша за смерть. І якщо людині судилося вмерти, той, хто його любить, не перестане любити.

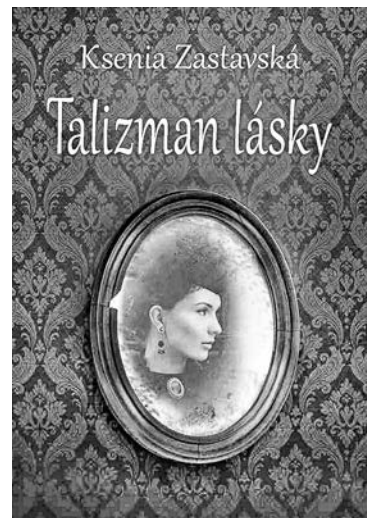
Я переконана в тому, що у житті все співмірно: радість і горе, щастя й страждання,

вірність і зрада. І лише любові не буває забагато. Життя не може бути безхмарним і завжди радісним. Тому пам'ятайте просту істину: якщо ви любите веселку, значить, маєте любити й дощ» – отак підсумовує і медитує над своїм життєвим шляхом головний герой роману «Талісман кохання», автором якого є українська письменниця **Ксенія Заставська** (на фото). У романі історія життя литовської дівчини Кристини. І як зазначається в анотації до цього видання, зрада й розчарування, кохання і щастя у долі героїні переплетені воедино з історією Литви, Німеччини й Радянського Союзу. Історична правда вміло поєднується з авторським вимислом. Поєднання любовної історії з, так би мовити, історичним детективом є настільки інтригуючим,

що не лишає читача байдужим.

Коли у травні 2016 р. завітала українська письменниця Ксенія Заставська у пражський Центр української культури, щоб презентувати роман «Талісман кохання», то виявила бажання ще раз повернутись до такої уважної публіки. А все ж таки відбулося її нове «повернення». У Прагві у видавництві «NITECH» у перекладі **Івана Яцканина** вийшов словацький роман «Талісман кохання» – «**Talizman lásky**».

У зв'язку з цим пригадуються слова К. Заставської під час перебування у Прагві: «Коли я створювала свій роман «Талісман кохання», то навіть не могла собі уявити, що історія може повторитися, що на моїй землі проливатиметься кров... Коли я писала цей роман, я хотіла, щоб читач не бачив у

ньому тільки, скажімо, кохання, але передусім історію, яка не повинна повторюватися».

Роман «Талісман кохання», який приходить і до словацького читача, є певним ключем до «історичних таємниць кривавого ХХ століття».

(яф)

Свято культури русинів-українців Словаччини має свою історію

Свято культури русинів-українців Словаччини на протязі свого 65-річного існування пройшло такими еволюційними змінами назви:

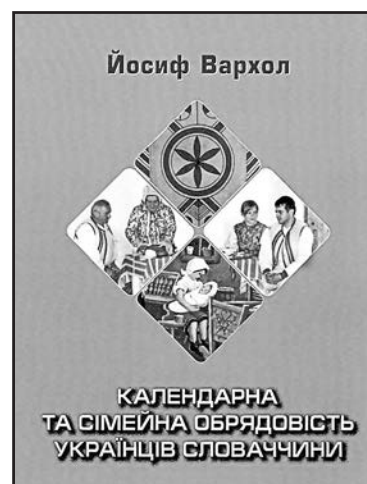
- 1 Огляд народної творчості і художньої самодіяльності українського населення Східної Словаччини (Меджилабірці, 4. – 5. 6. 1955)
- 2 Огляд народної художньої самодіяльності українських трудящих (Свидник, 23. – 24. 6. 1956)
- 3 Свято пісні, танцю і художнього слова (8. – 9. 6. 1957)
- 4 Свято пісні і танцю українських трудящих Східної Словаччини (31.5. – 1.6. 1958)
- 5 Свято пісні і танцю українських трудящих Східної Словаччини (13. – 14. 6. 1959)
- 6 Свято пісні і танцю українського населення Чехословаччини (4. – 5. 6. 1960)
- 7 Свято пісні і танцю українського населення ЧССР (27. – 28. 5. 1961)
- 8 Свято пісні і танцю українського населення ЧССР (16. – 17. 6. 1962)
- 9 Свято пісні і танцю українського населення ЧССР (22. – 23. 6. 1963)
- 10 Свято пісні і танцю українського населення ЧССР (27. – 28. 6. 1964)
- 11 Свято пісні і танцю українського населення ЧССР (12. – 13. 6. 1965)
- 12 Свято пісні і танцю українського населення ЧССР (25. – 26. 6. 1966)
- 13 Свято пісні і танцю українського населення ЧССР (17. – 18. 6. 1967)
- 14 Свято пісні і танцю українського населення ЧССР (22. – 23. 6. 1968)
- 15 Свято пісні і танцю українців-русинів Чехословаччини (21. – 22. 6. 1969)
- 16 Свято пісні і танцю українців-русинів Чехословаччини (20. – 21. 6. 1970)
- 17 Свято пісні і танцю українців-русинів Чехословаччини (19. – 20. 6. 1971)
- 18 Свято пісні і танцю українців Чехословаччини (24. – 25. 6. 1972)
- 19 Свято пісні і танцю українців Чехословаччини (23. – 24. 6. 1973)
- 20 Свято пісні і танцю українського населення ЧССР (28. – 30. 6. 1974)
- 21 Свято пісні і танцю українського населення ЧССР (13. – 15. 6. 1975)
- 22 Свято пісні і танцю українського населення ЧССР (26. – 27. 6. 1976)
- 23 Свято культури українського населення ЧССР (18. – 19. 6. 1977)
- 24 Свято культури українських населення ЧССР (13. – 18. 6. 1978)
- 25 Свято культури українських трудящих ЧССР (12. – 17. 6. 1979)
- 26 Свято культури українських трудящих ЧССР (17. – 22. 6. 1980)
- 27 Свято культури українських трудящих ЧССР (23. – 28. 6. 1981)
- 28 Свято культури українських трудящих ЧССР (19. – 20. 6. 1982)
- 29 Свято культури українських трудящих ЧССР (17. – 19. 6. 1983)
- 30 Свято культури українських трудящих ЧССР (14. – 17. 6. 1984)
- 31 Свято культури українських трудящих ЧССР (21. – 23. 6. 1985)
- 32 Свято культури українських трудящих ЧССР (12. – 15. 6. 1986)

- 33 Свято культури українських трудящих ЧССР (10. – 14. 6. 1987)
- 34 Свято культури українських трудящих ЧССР (17. – 19. 6. 1988)
- 35 Свято культури українських трудящих ЧССР (14. – 18. 6. 1989)
- 36 Свято культури українських трудящих Чехословаччини (14. – 17. 6. 1990)
- 37 Свято культури русинів-українців ЧСФР (15. – 16. 6. 1991)
- 38 Свято культури русинів-українців ЧСФР (13. – 14. 6. 1992)
- 39 Свято культури русинів-українців Словаччини (18. – 20. 6. 1993)
- 40 Свято культури русинів-українців Словаччини (17. – 19. 6. 1994)
- 41 Свято культури русинів-українців Словаччини (16. – 18. 6. 1995)
- 42 Свято культури русинів-українців Словаччини (14. – 16. 6. 1996)
- 43 Свято культури русинів-українців Словаччини (20. – 22. 6. 1997)
- 44 Свято культури русинів-українців Словаччини (19. – 21. 6. 1998)
- 45 Свято культури русинів-українців Словаччини (18. – 20. 6. 1999)
- 46 Свято культури русинів-українців Словаччини (16. – 18. 6. 2000)
- 47 Свято культури русинів-українців Словаччини (22. – 24. 6. 2001)
- 48 Свято культури русинів-українців Словаччини (21. – 23. 6. 2002)
- 49 Свято культури русинів-українців Словаччини (20. – 22. 6. 2003)
- 50 Свято культури русинів-українців Словаччини (18. – 20. 6. 2004)
- 51 Свято культури русинів-українців Словаччини (17. – 19. 6. 2005)
- 52 Свято культури русинів-українців Словаччини (23. – 25. 6. 2006)
- 53 Свято культури русинів-українців Словаччини (15. – 17. 6. 2007)
- 54 Свято культури русинів-українців Словаччини (20. – 22. 6. 2008)
- 55 Свято культури русинів-українців Словаччини (19. – 21. 6. 2009)
- 56 Свято культури русинів-українців Словаччини (18. – 20. 6. 2010)
- 57 Свято культури русинів-українців Словаччини (17. – 19. 6. 2011)
- 58 Свято культури русинів-українців Словаччини (15. – 17. 6. 2012)
- 59 Свято культури русинів-українців Словаччини (14. – 16. 6. 2013)
- 60 Свято культури русинів-українців Словаччини (13. – 15. 6. 2014)
- 61 Свято культури русинів-українців Словаччини (19. – 21. 6. 2015)
- 62 Свято культури русинів-українців Словаччини (17. – 19. 6. 2016)
- 63 Свято культури русинів-українців Словаччини (16. – 18. 6. 2017)
- 64 Свято культури русинів-українців Словаччини (12. 6. (Прагві) – 15. – 17. 6. 2018 (Свидник))
- 65 Свято культури русинів-українців Словаччини відбудеться (14. – 16. 6. 2019)

Підготував Мирослав ІЛЮК.

Під такою назвою в Інституті мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського Національної Академії Наук України в Києві вийшла друком публікація Йосифа Вархола – довгорічного працівника СНМ – Музею української культури в Свиднику [Йосиф Вархол: **Календарна та сімейна обрядовість українців Словаччини**. Головний редактор: Ганна Скрипник: ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України. Київ, 2019. 268 с.]

Праця написана на основі довготривалих фольклорно-ет-

КАЛЕНДАРНА ТА СІМЕЙНА ОБРЯДОВІСТЬ УРАЇНЦІВ СЛОВАЧЧИНИ

нографічних досліджень у понад 200 селах Північній-Східній Словаччини, які разом з Надією Вархол (Вар'ян) виконувалися впродовж 1973-2011 років у рамках науково-дослідної діяльності СНМ – Музею української культури в Свиднику.

При написанні роботи, крім численних польових матеріалів, зібраних автором, використані також музейні архівні матеріали та друковані на сторінках місцевої української періодичної преси – г. «Нове життя», ж. «Дружно вперед» та ж. «Дукля», як і літературних джерел.

Праця складається, крім ВСТУПУ, в якому характеризується джерельна база та історіографія дослідження даної теми; **КАЛЕНДАРНА ОБРЯДОВІСТЬ** – була одним із засобів спілкування людини з природою, регламентувала трудовий рік селянина-хлібороба, супроводжуючи зміни пір року, початок та кінець важливих сільськогосподарських робіт. Значна трансформація календарної обрядовості відбулася під впливом літургійних циклів православної та греко-католицької церкви, які відігравали помітну роль у духовному житті русинів-українців Словаччини; **СІМЕЙНА ОБРЯДОВІСТЬ** – охоплює найосновніші етапні моменти в житті людини: **народження, весілля, похорон**, тобто становить систему свят, обрядів та ритуалів, якими відзначаються найважливіші життєві події людини від народження до смерті і мали сприяти його вдалому переходу на інший соціальний

щабель з одного світу в інший; **ТРАДИЦІЙНІ МОЛОДІЖНІ ІГРИ – вечіркові ігри**, на яких молодь, крім різних ігор та забав, виконувала різні обрядові дії; **нічні ігри та забави біля покійника – лопатки** – є дуже архаїчними за своїм характером та змістом. Метою цих ігор – автентичних польових записів було розвеселити душу мерця, яка, згідно з народним віруванням, жила в хаті до опускання тіла в могилу і могла позитивно чи негативно вплинути на подальшу долю живих.

У кінці книжки подаються **ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА**, які торкаються досліджуваної проблематики. Не менш цінною сторінкою цієї роботи є старанно підібраний багатий за обсягом ілюстративний матеріал – унікальні історичні чорно-білі світлинки, які зібрані у ході експедиційних досліджень.

Цінною в роботі є і чітка, докладна паспортизація дослівно кожного й того найкоротшого теренного запису, де зазначено, коли, в якій місцевості й від когось записана інформація.

Книга видана в твердій обкладинці з надзвичайно вдалим, гарним і привабливим художньо-графічним оформленням.

Публікація Йосифа Вархола **Календарна та сімейна обрядовість українців Словаччини**, на нашу думку, збагатить надзвичайно багатобарвну скарбницю духовної культури нашого українсько-руського населення.

Н. В.

XXI спортивний день національних меншин в Кошицях

Клуб національних меншин (НМ) у співпраці з Комісією НМ при Кошицькому міському представництві і в цьому році, 25-го травня, організували вже XXI спортивний день національних меншин.

В спортивно-забавному центрі по вул. Алейовій в Кошицях знову зустрілись спортивні команди окремих організацій і клубів, які діють в Кошицях, в тому числі і репрезентанти Кошицької регіональної організації Союзу русинів-українців СР.

Спортсмени НМ змагались в таких спортивних дисциплінах, як футбол, настільний теніс, міні-гольф, стрільки-шипки, шахи, натягування «ла-

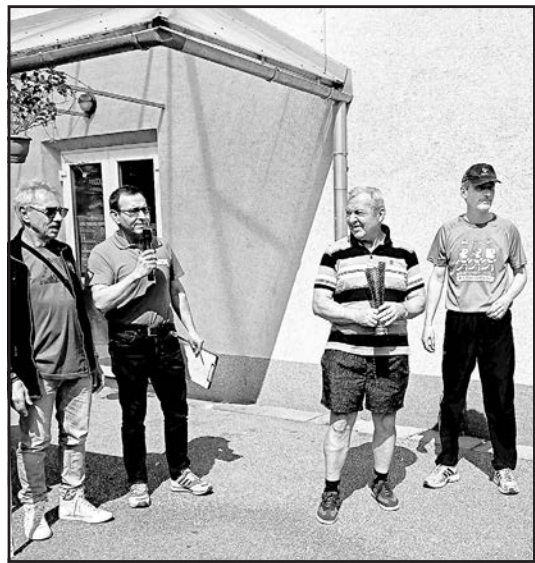
ном» та естафетний біг родин.

Від Кошицької регіональної організації Союзу взяло участь 18 спортсменів, які в окремих дисциплінах завоювали кілька призових місць. І тому в оцінюванні окремих команд репрезентанти СРУСР вже третій раз стали загальними переможцями Кошицького спортивного дня НМ.

Учасників спортивного змагання прийшли поздоровити та підтримати, крім власних, і представники міста, а саме приматор міста Кошиці пан Ярослав Полачек і мери районів міста Juh, KVP та Luník IX – Ярослав Глінка, Ладіслав Лорінц та Марцел Шаня.

Щира подяка належить всім нашим репрезентантам, членам та прихильникам СРУСР, тому що кожен з них своїм внеском і в цьому році допоміг отримати перше місце між спортсменами НМ в Кошицях. Модерний кубок і диплом за перемогу доповнили багату колекцію в нашому клубі по вул. Главна, 11.

-свал-

▲ Голова Регіональної ради СРУСР в Кошицях Йосиф Вок і капітан команди Олександр Тарча приймають кубок переможців змагання.

Перлина, скрита в горах Наші найменші села (18)

СТАРИНА - STARINA (окр. Стара Любовня)

Stara (1352), Starina (1773), угор. Sztarina, Poprádófalú.

Стат.: 1787 – 227 жит., 1828 – 394, 1869 – 431, 1881 – 467, 1900 – 465, 1910 – 392, 1921 – 80 буд., 378 жит., з т. 143 чсл., 228 рус., 372 гр.-кат., 1 р.-кат., 3 ізр., 372 гр.-кат., 1930 – 401, з т. 88 слов., 311 рос., 1940 – 394, 1948 – 362, 1950 – 319, з т. 153 слов., 166 рос., 3 р.-кат., 316 гр.-кат., 1961 – 321, 1970 – 254, 1980 – 166, з т. 123 слов., 12 укр., 27 рос., 1991 – 50 буд., 119 жит., з т. 114 слов., 3 рус., 1 укр., 107 гр.-кат., 5 р.-кат., 1 правосл., 6 невр., 2001 – 86 жит., з т. 75 слов., 11 рус., 6 р.-кат., 73 гр.-кат., 2011 – 47 жит, з т. 33 слов., 13 рус., 1 невр.

Площа хотара 908 га.

Вперше згадується у дарчій грамоті короля Людовіка I від 1352 р. З невідомих причин в кін-

▲ Вид на село.

Гумор

В поліцію забігає чоловік і говорить:

- Я прийшов здатися властям!
- А що ви накоїли?
- Я вдарив свою жінку...
- І вбили її?
- Ні, що ви! Навіть не подрапав.
- Ну, це дрібниці. Можете йти.
- Нізащо! Вона стоїть за цими дверима!

* * *

Чоловік прийшов на квартиру до своєї коханки. «Поточи, будь ласка, мої ножики», – просить та. Він точив, точив, а потім зупиняється і гадає: «А хто в мене дома ножі точить?»

29.6.2019 – субота (русинський вікенд)

14.00 – 15.00 – Музичні вітання
19.00 – 21.00 – Русини читають ОМШ Свидник 2019
21.00 – 21.30 – Ми, русини, репріза
21.30 – 22.00 – Концерт Русини в передачі Zem spieva, репріза
22.00 – 24.00 – День русинів 2017, репріза
30.6.2019 – неділя (русинський вікенд)
20.00 – 21.00 – Русинський фестиваль 2019 Свидник
21.00 – 22.00 – Клуб особистостей русинський, репріза
22.00 – 24.00 – Духновичів Пряшів 2018, репріза

Зміна програми можлива.

ці XIV ст. село заникло. У зв'язку з першими письмовими згадками про Старину та інші села цього краю словацький історик Ян Бенко, між іншим, пише: «Čirč bol v roku 1427 malou, nezdane nou alebo spustnutou osadou, ktorú neskôr doosídliť rusínke, valašské obyvatelstvo. V metácii listiny z roku 1366, ktorou Ľudovít I. magistrovi Jakubovi na území panstva Plaveč dal dve zalesnené miesta určené na založenie dvoch osád, sa na hraniciach vymedzených chotárov nových osád okrem iných uvádzajú aj Andrejovka a Starina (Andreavagasa et Stara). Starina je totožná s lesom v roku 1352 nazývaným «Stará». Medzi ním a Ľubovňou na spustnutom mieste (osade? – *in quadam loco deserto*) šoltýs Matej-Matys, poverenec Václava z Petrovenca založil osadu Matysová (Mathezau), písomne doloženú v roku 1408. Andrejovka (Endreuka) s 10 zdanenými portami bola majetkom Plavča aj v roku 1427, kým Starina v tom čase musela byť postihnutá nejakou živelnou pohromou, pretože sa v portálnom súpise Šarišskej stolice neuvádza» (Ján Beňko *Osídlenie severného Slovenska* (Košice 1985). Село відновлене на початку XV ст. як частина маєтку Плавчач у власності шляхтича Горвата. 1600 р. село мало 12 господарських дворів, 1787 р. – 34 і 227 жителів, 1828 р. – 53

дворів, в яких жили і працювали русини, в той же рік було 398 жителів, а в 1869 р. – 431. Урядовий лексикон 1773 р. наводить Старину як чисто руське поселення, а в 1806 р. парафія Старини зазначена з чисто руською мовою проповіді. У XVII ст. село належало панам Берзевичам та Семсеям, у XIX ст. – Саламонам. Жителі займалися хліборобством, ткацтвом. У XIX ст. тут були великі сади. Багато селян брало участь у партизанській боротьбі. Село визволене 24. 1. 1945 р. Утворений Національний комітет очолили Миколай Семанчик, Миколай Солотрук, Іван Мурин. Кількість жителів Старини в 1940 р. – 394, в 1948 р. – 362, в 1961 р. – 321, в 1970 р. – 254. У 1947 р. на Україну оптували 4 родини, т. є 11 осіб. У повоєнні роки збудовано протипожежну станцію, торговий центр, водопровід, місцеві комунікації, міст, запроваджена електрика. 1952 р. заснована сільськогосподарська артіль. Церква св. Архангела Михаїла збудована у класицистичному стилі на початку XIX ст., реконструйована 1866 р. У 1945 р. відновлена 1-класна руська початкова школа.

Кількість жителів Старини в останні роки: 1970 – 254, 1980 – 166, 1991 – 119, 2000 – 85, 2001 – 79, 2002 – 75, 2003 – 73, 2004 – 70, 2005 – 65, 2006 – 61, 2007 – 58, 2008 – 55, 2009 – 52, 2010 – 50, 2011 – 47, 2013 – 41, 2017 – 44. В сучасному в селі нема ні магазину, ні корчми.

Підготував Мирослав ІЛЮК.

Туристичний похід пенсіонерів

Приємний травневий недільний день обрали члени V Міської організації пенсіонерів в Пряшеві для туристичного походу на околиці Пряшева.

По дорозі ми насолоджувалися красою природи, що оточує Пряшів, але ми також захоплювалися будівництвом мостової естакади D1 Пряшів – Захід.

Про навчальну стежку на Цем'яті розповів учасникам походу Петро Беґенсі, а про гарні природні закутини з натхненням розпо-

відав Миколай Кундрачик.

В часі перепочинку над краєм несли вічно чарівні мелодії нашої народної пісні. Про найближчі завдання в діяльності нашої організації – Союзу русинів-українців Словацької Республіки, про підготовку фольклорних фестивалів русинів-українців в Камйонці і Свиднику розповідав Павло Богдан.

Подібні туристичні походи ентузіасти готують і в наступному періоді.

Мілан КОРКОБЕЦЬ,
Пряшів.

Програма радіо

18.6.2019 – вівторок
18.15 – 18.40 – Радіоновини (У)
19.6.2019 – середа
18.15 – 18.40 – Радіоновини (Р)
19.00 – 20.00 – Бєсїда русинська
20.6.2019 – четвер
18.15 – 18.40 – Радіоновини (У)
19.00 – 20.00 – На словечко
21.6.2019 – п'ятниця
18.15 – 18.40 – Радіоновини (Р)
22.6.2019 – субота
14.00 – 15.00 – Музичні вітання
20.00 – 20.30 – Корені
20.30 – 21.00 – Музика національностей
21.00 – 22.00 – Журнал український, репріза

23.6.2019 – неділя
21.00 – 22.00 – Дзвони над країною, репріза
22.00 – 22.30 – Ми, русини, репріза
22.30 – 23.00 – Музика національностей, репріза
24.6.2019 – понеділок
18.15 – 18.40 – Радіоновини (Р)
25.6.2019 – вівторок
18.15 – 18.40 – Радіоновини (У)
26.6.2019 – середа
18.15 – 18.40 – Радіоновини (Р)
19.00 – 20.00 – Там, у нас – русинське
27.6.2019 – четвер
18.15 – 18.40 – Радіоновини (У)
19.00 – 20.00 – На словечко
28.6.2019 – п'ятниця
18.15 – 18.40 – Радіоновини (Р)

NOVE ŽYTĽA

KULT MINOR

s.r.o., Prešov, Tlačí Grafotlač, Prešov. Ev. číslo EV 3301/09. Realizované s finančnou podporou Fondu na podporu kultúry národnostných menšín.

Vydáva Zväz Rusínov-Ukrajincov SR, IČO 00 177 725. Ročník 69. Šéfredaktor Miroslav Iljuk. Adresa redakcie: Janka Borodáča 5, 081 08 Prešov. Tel. 051/7733 707, e-mail: novezytta@nexta.sk. Náklad: 500 ks. Ročné predplatné 10,40 € Štvrťročné predplatné 2,60 € Objednávky na predplatné prijíma každá pošta a doručovateľ Slovenskej pošty, alebo e-mail: predplatne@sposta.sk. Objednávky do zahraničia vybavuje: Slovenská pošta, a.s. Stredisko predplatného tlače. Uzbecká 4, P. O. Box 164, 820 14 Bratislava 214, e-mail: zahranična.tlac@sposta.sk. Objednávky na predplatné do zahraničia prijíma: SLOVART G.T.G., spol. s r.o., Krupinská 4, P. O. Box 152, 852 99 Bratislava, e-mail: info@slovart-gtg.sk. Počítačová sada NITECH s.r.o., Prešov, Tlačí Grafotlač, Prešov. Ev. číslo EV 3301/09. Realizované s finančnou podporou Fondu na podporu kultúry národnostných menšín.

НОВЕ ЖИТТЯ

Видає Союз русинів-українців СР. Рік видання 69. Головний редактор Мирослав Ілюк. Адреса редакції та адміністрації: 081 08 Пряшів, Янка Бородача, 5. Телефон 051/7733 707, e-mail: novezytta@nexta.sk. Рукописи і фотографії повертаються на просбу автора. Редакція залишає за собою право скорочувати статті. Статті, підписані авторами, висловлюють їх власні погляди і не обов'язково збігаються з поглядами редакції.